

התבוננות

אוצרות דעת, נספי חזקת ופיקי הדרכה מלוקטים מאוצר שיעוריו של הגדו"ח רבי שמעון שפיצער שליט"א

אלול – חודש של אהבה והודאה! התבוננות מחודשת במהות תפקידנו בחודש אלול השתא!

מחולק לג' חלקים

חלק א'

והחתמתי אותם נגדך? השבתי לך רעה תחת טובה, ואני מבקש את התנצלותך". ואז כשיצטרך את דירתו לשבת יהיה על מה לדבר.

כן הוא הדבר לגבי הקב"ה. בזה שהאדם מדבר בשבחו של הקב"ה, ועל כל הטובות שהוא עושה עם בריותיו, והעושר והכבוד מלפניו, הרי הוא מסיר את הטינה מלבו, כי הוא נזכר שהקב"ה נותן הכל בשלימות, בפרט לבניו אהוביו שהוא נוהג אתם לפניו משורת הדין, ואם יש איזה חסרון זה רק מצד האדם.

לצורך האהבה - ולפעול!

סוף דבר, כשהאדם מדבר בענין גדלות הבורא, הוא צריך להבין מה הוא רוצה להשיג בזה. **העסק בגדלות הבורא צריך להועיל לאדם שבבואו אל התפילה יהיה נקי מכל טינה בלב, ואז ירגיש קרוב מאוד, וכפי שרואים בין שני חברים שהיה ביניהם סכסוך, שלאחר שהם משלימים ביניהם, האהבה ביניהם חוזרת לקדמותה, ופעמים הרבה היא מתעצמת יותר.** וכבר אמרו כן **צדיקים** שפעמים שהקב"ה רוצה לשלוח ישועה לאדם, הוא מעורר בביתו איזו קטטה בין איש לאשתו כדי שיצטרך להשלים, ואז תתחזק האהבה ביניהם, היפך פירוד לבבות, זה יביא לו את ישועתו. אף כאן, **לאחר שהאדם מסיר כל טינה מלבו, הוא נעשה קרוב מאוד אל ה', ואז כשהוא מתפלל הוא יכול להביא על-ידי קרבתו את כל השפע הנצרך לו.**

זהו הפירוש "לעולם יסדר שבחו של מקום ואח"כ יתפלל". **מידת השפע שהאדם יכול להביא בתפילתו לו ולעולם, תלויה במידת הקירבה שבינו לבין הקב"ה.** כשהאדם קרוב מאוד לה', יש יחוד גדול, וכשיש יחוד גדול, יורד שפע רב. **האדם מתקרב אל ה' על ידי שהוא משבח אותו ומעורר את האהבה שיש לו אליו ומוציאה ממקום מסתורה לידי גילוי, ואז הוא יכול להתפלל ותפילתו פועלת הרבה מאוד.** הן גם ספר התהלים בנוי באופן זה. דוד המלך אומר שירות ותשבחות לה' ותוך כדי כך הוא מבקש את בקשותיו. וזה מה שהביא לשלמות נפשו.

אני רדודי!

והנה בחידושי הרי"ם כתב (לקוטי הרי"ם אלול), והרחיב בזה האמרי אמת (כי תבוא תרס"ו) שכדרך שאמרו בענין התפילה

אין לו לאדם הקרוץ מחומר את הכלים להשיג את האמת, אך מכל מקום **יקרב את עצמו מצדו אל מציאותו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, ורק אז יוכל לפתוח את פיו ולדבר עמו.**

הוא אומר: אין טעם הקדמת השבח אצל הקב"ה כטעמה אצל מלך בשר ודם, כי אצל מלך בשר ודם, עיקר הדבר שהמלך ישמע שהוא משבח אותו וירגיש מכובד בעיניו, ואילו אצל הקב"ה, **עיקר הדבר שהאדם עצמו יבין ויקלוט לפני מי הוא הולך לדבר, ועל ידי כך יעלה במדרגה וממילא יהיה יותר ראוי לעמוד בפני המלך.**

הודאה – להסיר טינה

זהו הפירוש הפשוט, ועכשיו מעט יותר מזה, והוא דבר שהאדם צריך לעבוד עליו כל ימיו. כשהאדם קולט עד כמה הקב"ה טוב ומטיב לכל אחד, זה מסיר את הטינה שבלבו על הקב"ה. באופן כללי יש והאדם מתהלך עם טינה בלב על הקב"ה. הוא לא אומר חס ושלום שהוא מתלונן על הקב"ה, אלא הוא אומר שהוא מתלונן על מצבו. רוצה היה שמצבו יהיה יותר טוב, כי אז היה הכל מושלם ממש. ולמען האמת יש לו טינה בלב על הקב"ה, אלא שהוא ירא לחשוב על זה, לכן הוא אומר שהיא על מצבו.

והנה כשהאדם בא לדבר עם מלך מלכי המלכים הקב"ה, מאוד לא נעים שיאמר: "את האמת אומר לך, יש לי טענות עליך, אבל רציתי לבקש אם תוכל לעשות לי טובה". ככה מדברים עם המלך? אפילו עם מלך בשר ודם לא מדברים ככה. ואף לא עם אדם פשוט.

תחשבו על מי שבא אל שכינו - שיש לו סכסוך אתו - ואומר: "שמע נא! לא סיימתי עדיין עם הסיפור... אבל רציתי לשאול אותך, אני עושה שבע ברכות, אתה יכול לתת לי את דירתך לשבת?". לא מדברים ככה. להיפך, אם הוא יודע שהוא צריך לבקש משכינו את דירתו, יבוא שבוע או שבועיים קודם ויערוך לו מכתב התנצלות - "אומר לך את האמת, לא התנהגתי נכונה, התעלמתי קצת מטענותיך. הצדק אתך. ובכלל, אני נזכר עכשיו שכל כך הרבה פעמים כשהייתי זקוק לטובות, אתה היית בשבילי. אותך. כל פעם שהייתי צריך משהו, אתה היית בשבילי. למה עשיתי את כל הרעש? למה אספתי את השכנים

שינינו **במסכת ברכות (לב א):** "דרש רבי שמלאי, לעולם יסדר אדם שבחו של הקב"ה ואחר כך יתפלל". וכך אנו באמת עושים בתפילת שמו"ע. לפני שאנו מבקשים את צרכינו בברכות האמצעיות, אנו מסדרים שבחו של הקב"ה בשלוש הברכות הראשונות. אנו אומרים 'הא-ל-הגדול הגבור והנורא'. לא היינו יכולים לאמרו מעצמנו, שהרי נאמר "ולך דומיה תהילה", אבל אחרי שאנשי כנסת הגדולה תיקנוהו, אנו יכולים לאמרו. וכן אומרים ברכת אתה גבור, שם אנו מדברים על גבורותיו של הקב"ה, שהוא סומך גופלים ורופא חולים ומתיר אסורים, ואח"כ אומרים אתה קדוש ושמן קדוש, ורק לאחר שאמרנו שבחו של הקב"ה, אנו מתחילים לשאול את בקשותינו.

והאמת שעוד לפני שמו"ע, כל סדר התפילה הוא רק שירות ותשבחות. מתחילים בהודו, ואומרים רוממו ה' אלוקינו, וכן עוברים פסוק אחרי פסוק, אשר כולם עוסקים בשבחו של הקב"ה. ואח"כ מזמור שיר חנוכת הבית לדוד, ואח"כ ברוך שאמר, מזמור לתודה, יהי כבוד, אשרי, וכן הלאה, כל הפסוקים מדברים בשבחו של הקב"ה. ואח"כ מתקורבים יותר אל המלך ונכנסים אל התפילה עצמה.

הודאה – דע לפני מי אתה עומד

והנה לפי הפשוט, הטעם הוא כי כך הוא דרכו של אדם הנכנס לפני המלך, ואפילו מלך בשר ודם. תחילה הוא מדבר בשבחו ובסוף הוא שואל את בקשתו. אין האדם יכול לבקש תיכף ומיד בהכנסו אל המלך: "הב לי כסף". רק **לאחר שהוא משבח ומפרסם שהוא מכיר במלכותו והוא מכניע עצמו אליו, רק אז הוא יכול לשאול את בקשתו.**

אולם כשמדברים כלפי הקב"ה, בוודאי יש בזה הסבר עמוק בהרבה, אך אנו נבאר במדרגה אחת מעל למדרגה הפשוטה הנ"ל, כי כלפי הקב"ה לא יתכן שיהיה זה סתם מצד הנימוס, שהרי אינו צריך לכך, אלא בוודאי זה **בא ללמד את האדם עצמו מה הוא צריך לחשוב ולהבין.** ובכן, הביאור הוא כזה: **כשהאדם בא לדבר עם הקב"ה, הוא צריך להבין תחילה עם מי הוא מתכוונ לדבר.** אחרת, לא יבין היכן הוא נמצא ואל מי הוא מדבר. לכן הוא צריך לספר שבחו של הקב"ה על-ידי פסוקים מהתורה ועל-פי הנוסח של אנשי כנסת הגדולה, כדי שייבן שהוא עומד לדבר למלך מלכי המלכים הקב"ה. אמנם השגתו תהיה דלה מאוד, כי

"לעולם יסדר אדם שבחו של מקום ואח"כ יתפלל", כך הוא בענין חודשי אלול תשרי, **בחודש אלול יסדר האדם שבחו של מקום, ואח"כ יגיע לחודש תשרי שהוא חודש התפילה.** וזכה קיבלנו הבנה נפלאה בענין חודש אלול ובענין עבודת התפילה שבו. **בחודש אלול מדבר האדם בשבחו של מקום,** הוא משורר להשי"ת, **הוא אומר תהלים כדי ליתן שיר ושבח להשי"ת.** הנה בקהילות ישראל נוהגים לומר תהלים בחודש אלול. אומר החידושי הרי"ם: אתה סבור שאתה אומר תהלים כי אתה ירא מהיום הדין הממשמש ובא, ואתה אומר תהלים וזועק אנא ה' דון אותי לזכות ותן לי שנה טובה ומתוקה. אך הבנה זו דלה מאוד. עליך להבין ש**חודש אלול הוא חודש של אהבה.** בחודש אלול פתוחים ל"ג שערים של רחמים. הקב"ה אומר: "הבה נתקרב זה לזה".

הן יודע ש**אלול** הוא נוטריקון "**אני לדודי ודודי לי.**" והיכן פסוק זה כתוב? הלא הוא כתוב בשיר השירים, ומה הוא שיר השירים? בשיר השירים הקב"ה מדבר בשבח כנסת ישראל וכנסת ישראל מדברת בשבח של הקב"ה. **עומדים ומשבחים את הרבנו של עולם, ומדברים בענין גודל אהבתו אותנו.** שבחו של הקב"ה כולל הן את הטבתו שהוא מטיב עמנו, והן את גדלותו יתברך, אשר בגדלותו זו הוא מטיב עמנו, והרי הוא נוטל את כוחו שהוא ללא גבול ומשקיע אותו באהבה שהוא אוהב אותנו.

עומדים אנו בחודש אלול ועוסקים בשבחו של הקב"ה להכיר את גדלו וטובו. ועבודה זו מסירה את הטניה שלב האדם על הקב"ה, כי על ידה הוא מתחיל להבין שהקב"ה הוא טוב ולא כפי שחשב בתחילה. יש כל כך הרבה דברים שקרו לאדם שכאשר הוא מתבונן בהם, הוא קולט - "הלא הקב"ה כל-כך הטיב עמדי... אני רציני שיקרה אחרת, אבל עכשיו אני מבין אפילו במוחי המצומצם שהקב"ה רק הטיב עמי במה שלא מילא את רצוני". וכשהאדם מסיר מלבו עוד טינה ועוד טינה, הוא מתקרב אל ה', וזוהי תכליתו של חודש אלול, להתקרב אל ה'. כשהאדם מתקרב אל ה', אזי הוא יכול לעמוד ולהתפלל. אדרבה, הקב"ה הרי רוצה ליתן שפע בעת התפילה, אך הוא אומר: "בוא אלי ואז אוכל להשפיע עליך".

הרי סדר יש איך השפע בא לעולם, וכך הוא הסדר תמיד אצל כל משפיע ומקבל, המקבל מתקרב מצדו אל המשפיע ואז המשפיע יכול להשפיע עליו. ולמשל, רב ותלמיד. כשהתלמיד מגיע אל הרב ומראה לו שהוא צמא לשמוע, הרי זה נותן התעוררות וחשק לרב שירצה להשפיע עליו ומוחו של הרב מתחיל לפרות ולרבות. מה שאין כן אם הרב צריך לדחוק בתלמידו והתלמיד אינו רוצה לשמוע, כי אז אין מוחו של הרב פרה ורבה ודיבוריו נסתמים. אף כאן, הקב"ה אומר לאדם: **מגיעה שנה חדשה, אני רוצה ליתן לך שנה טובה ומתוקה מלאה כל טוב, אבל לשם כך עליך להתקרב אלי.** על כן מתחיל במשך חודש שלם לעסוק בסידור שבחו של מקום, כשתשב אתי ותתקרב אלי, וכשתתקרב אלי, אוכל להשפיע עליך כל טוב שבעולם.

הבנה לראש השנה

והאמת שברייתא ערוכה היא במסכת ראש השנה (טו)

א, וזה לשון הברייתא: "מפני מה אמרה תורה הביאו עומר בפסח? מפני שהפסח זמן תבואה הוא; אמר הקב"ה: הביאו לפני עומר בפסח, כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות. ומפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת? מפני שעצרת זמן פירות האילן הוא; אמר הקב"ה: הביאו לפני שתי הלחם בעצרת, כדי שיתברכו לכם פירות האילן. ומפני מה אמרה תורה נסכו מים בחג? אמר הקב"ה: נסכו לפני מים בחג, כדי שיתברכו לכם גשמי שנה". והמשך הברייתא: "ואמרו לפני בראש השנה מלכיות זכרונות ושופרות מלכיות - כדי שתמליכוני עליכם, זכרונות - כדי שיעלה זכרונכם לפני לטובה, ובמה? - בשופר".

הא לך שהקב"ה אומר: רצוני ליתן לכם שנה טובה ומתוקה, אך בשביל זה אתם צריכים להתקרב אלי, כי אז **ברגע שתעמדו להתפלל לפני, אוכל ליתן לכם כל הטוב.** על כן אני מבקש מכם: אמרו לפני מלכיות זכרונות ושופרות כדי שתתקרבו על ידם אלי, וכיון שתתקרבו, אוכל להשפיע עליכם. אכן מדברי החידושי הרי"ם שכל חודש אלול הוא הכנה לזה, כי בכל החודש צריך האדם להתבונן בחסדי השי"ת עליו. אומרים לו לאדם: הלא שנה שלמה חלפה, במהלכה עשה לך הקב"ה טובות בלי מספר. לא תוכל לזכור את כולן בראש השנה. על כן **תתחיל כבר עכשיו למנות אותן,** ומה שתשכח היום, תמנה מחר. אתה צריך בשביל זה לפחות חודש שלם. אך **הזהר שהתכלית לא תהיה סתם להוציא את הטובות מהפה, אלא התכלית תהיה שתתחיל להרגיש בעל חוב ותבין שאין שום הגיון לטינה שיש לך בלבך.**

האמת
אומר לך,
יש לי טענות
עליך,
אבל רציתי
לבקש אם
תוכל לעשות
לי טובה

האדם עסוק כל כך במה שאין לו, כי הדברים החסרים לו גוזלים את ישוב דעתו ומנוחת נפשו. אך הדרך לעזור לעצמו היא על ידי שיפסיק לחשוב על מה שאין לו ויתחיל להתבונן במה שיש לו, במתנות שהקב"ה נותן לו. האדם רואה שראש השנה מתקרב ואומר: "הלא ימים מסוגלים הם לתפילה, אם כן אשקיע את כל כוח התפילה, אולי השנה אצליח לפעול. אזעק ואבכה בשומע תפילה שהקב"ה סוף סוף ירחם עלי. אולי התפילות של ראש השנה תשפ"ג לא

הביאו לי את השפע, אבל עכשיו אשדד מערכות שבראש השנה תשפ"ד התפילות יפעלו את פעולתן והקב"ה יביא לי את השפע הנצרך לי". משיבים לו: "הן, הן, הקב"ה באמת רוצה ליתן לך את כל השפע הנצרך לך, אבל הדרך היא להתבונן בהטבתו ובקרבתו, אני לדודי ודודי לי, וכיון שתסדר שבחו של מקום בחודש אלול, תפילותיך בראש השנה בוודאי יתקבלו ברחמים וברצון".

עיקר ההשקעה בחלק השבח

הנה מי שיזכה ועיניו ייפקחו לראות ולהבין את מבנה התפילה, יראה שבמקום להשקיע את כוחותיו בחלק הבקשה, אם ישקיע את כל כוחותיו בסידור שבחו של מקום, חלק הבקשה כבר תהיה השורה האחרונה ותהיה שגורה בפיו. מי שרחוק מלהבין את מבנה התפילה, אינו מתרגש כשהוא אומר 'הא-ל הגדול הגבור והנורא, וכשהוא מגיע ל'רפאנו ה' ונרפא', שם הוא רוקע ברגלו על הארץ ומשקיע את כל כוחותיו. וטעות גדולה הוא טועה, כי חסר לו בהבנת המאמר "לעולם יסדר אדם שבחו של מקום ואח"כ יתפלל". ההבנה האמיתית היא שאם ישקיע האדם בחלק השבח, חלק הבקשה ייאמר ממילא!

אנו יכולים ללמוד זאת מעצם זה ששמו"ע מתפללים בלחש, ולפי הקבלה הרי צריך להזהר שלא להשמיע לאזניו כלל וכלל, כי אם להניע את שפתיו, ולכאורה הוא פלא גדול. אחרים היו חפצים שיתירו להם לצעוק בקול גדול בשמו"ע. הרי שמו"ע הוא השיא, בדיק אותו אומרים בלחש? בפסוקי דזמרה שהם רק הכנה, הוא התלהב והתלהט, ועכשיו שהגיע אל התפילה עצמה, הוא אומר אותו בלחש! אכן השקעת הכוחות היא להתקרב אל המלך, וכיון שהאדם עומד ליד המלך, המלך כבר יודע מה יש לו לומר, ואם כן הוא כבר יכול לומר הכל מתוך ידיעה ואמונה שהקב"ה כבר ידע ושמע. מוציא הוא את כל בקשותיו מפיו, אחת אחרי השניה, והולך לו - עושה שלום...

אולי הדבר עמוק קצת וקשה להבינו, אבל למעשה, זהו מבנה התפילה. ראו נא כמה מדפי הסידור מלאים בשבחו של מקום וכמה מהם מלאים בבקשות. אכן כן, ככל שהאדם משקיע יותר בסידור שבחו של מקום, כך מדרגת תפילתו עולה ועולה.

זה מסייע לנו להבין שחודש אלול הוא הכנה לתשרי, לא רק בענין התשובה והיראה, אלא גם ובעיקר, כדי לעורר את האהבה בין ישראל ואביהם שבשמים, וכפי שהביא הטור מפרקי דרבי אליעזר שזהו תכליתו של חודש אלול ובשביל זה הוא מיועד, וכפי שאנו יודעים שהוא חודש שמתגלים בו י"ג מידות של רחמים כמובא בכל הספרים. אכן אף בזה אנשים טועים. הם מבינים במשמעות הדבר שאפשר לפעול הרבה בחודש זה מאחר שפתוחים בו י"ג מידות של רחמים. הבנה חיצונית היא המשמעות האמיתית היא שהרחמנות קיימת בחודש זה והאהבה גלויה. זהו י"ג מידות של רחמים, יש לו להקב"ה אהבה גדולה כזו, שהוא אומר: "אני רוצה להיות אתך, אני רוצה לתת לך כל מה שאתה צריך", ומה האדם עושה? הוא עוסק בשבחו של מקום, ורק בסוף הוא אומר: "עזור לי שיהיה לי הכל כדי שאוכל להישאר קרוב אליך".

הקב"ה

צו השעה: לספר בשבחן של ישראל!

הוא שיעסוק עכשיו בשבחו של מקום, ואחת מהדרכים לקיים זאת, היא על ידי סיפור שבחו של ישראל, וכידוע דברי התנא דבי אליהו שכפי שיש מצוה לספר בשבחו של הקב"ה, כך יש מצוה לספר בשבחן של ישראל.

אינה אלא זו, הרי הוא מצומצם מאוד לחשוב רק על עצמו. הוא אומר כך: "אין לי זמן לחשוב עכשיו על דברים אחרים, כי עתידים לשפוט אותי". ואם אמנם טוב הוא מאחרים שמסיתים את דעתם לגמרי, מכל מקום רצון ה'

קעת נתקדם בצעד נוסף שסייע לנו להיות בתוך האור של חודש אלול: אם האדם מבין את חודש אלול באופן לא נכון וכל מחשבתו אינה אלא שיזכה לשנה טובה (המחשבה כשליעלצמה אינה עקומה. העקמומית היא מה שכל מחשבתו

הרי יש אופנים רבים לראות את שבחן ומעלתן של ישראל. ובכן, צריך לחשוב בהם, לדבר בהם ולהתבונן בהם. עבודה גדולה היא של חודש אלול. אני לדודי ודודי לי היא נקודה של שיר השירים. בשיר השירים אומר הקב"ה: "אתה תכיר בשבחי ויחד עם כן תבין כמה כנסת ישראל אהובה עלי". כל שיר השירים מיוסד על זה. קווצותיו תלתלים שחורות כעורב, עיניו כיונים וגו', הכל מתאר איך הקב"ה מסתכל על היהודי.

כשהאדם מתבונן לראות איך הקב"ה מסתכל על היהודי, הרי הוא מתקרב אל האמת, ומתקרב להבין יותר את שבחו של הקב"ה. כשהאדם מסתכל בהסתכלות שלילית על יהודים ורואה את חסרונותיהם, אין לו שייכות לשיר השירים. הקב"ה הרי מסתכל אחרת. **הקב"ה אוהב כל יהודי בכל מצב שהוא נמצא, וכשהאדם מתחבר לעומק זה של התורה, הוא מתחבר לריבוננו של עולם.** לעומת כן, כשהאדם מזלזל ביהודים או מסתכל בחסרונותיהם, לא טוב הוא לו, כי אינו חי במציאות של אלו"ל. **המציאות של אלול הוא שהקב"ה אוהב את בני ישראל ורוצה להחזיר ולקרבם אליו.** ונמצא שזה מוליד את זה. כשהאדם מספר בשבחו של הקב"ה, זה מביא אותו לספר בשבחן של ישראל, וכשהוא מספר בשבחן של ישראל, זה מביא אותו לספר בשבחו של הקב"ה.

וישאלו איש לרעהו לשלום

הנה במטה אפרים (תקפ"א ס"ט) כתב: "נוהגים כשכותב אדם לחברו אגרת שלומים מן ר"ח אלול עד יו"כ, רומז לו בתחילתו או בסופו שהוא מעתיר עליו להיות נכתב ונחתם בספר חיים טובים". הנה מה פשר הדבר הזה? פשרו הוא **להרבות אהבה בינו לבין חבריו, כאשר הוא דואג לו ומתפלל בעדו** לכתובה וחתומה טובה. וכעין זה נמצא בליקוטי מהר"ם שאלול הוא ראשי תיבות וישאלו איש לרעהו לשלום, וישאלו הוא מלשון שאלה ובקשה,

כלומר שמבקש איש על רעהו לשלום. אלול מיוסד על כך שהיהודי אחד דואג לשני, הוא חושב לטובתו ומבקש להטיב לו.

ישאל השואל: הרי אלול מיוסד על תשובה וחשבון הנפש, להוציא את כל הרפש שהצטבר במשך השנה כדי לבוא זכאים בדן. אכן כן, שאלה זו מבטאת טעותם של בני אדם. **בוודאי צריך לחזור בתשובה.** אין ספק בכך. אבל איך עושים תשובה? **כיצד מתחילים? כשהאדם מספר בשבחו של הקב"ה ומסיר את הטינה מלבו ונעשה קרוב אל ה' ואל עמו,** אזי מתחילים להתפוגג כל ההרגלים ומהלכי המחשבה הפסולים. כשהאדם ממורמר על עצמו ועל הרבוננו של עולם ועל אחיו היהודים, הלא הוא שקוע בבור מלא רפש, ואם בעודו שקוע בבור ינסה לנער מעצמו את הרפש, הלא מיד יחזור וישחיר. על כן **עצה אחת יש לו, לצאת מהבור על-ידי התדבקות בטוב,** והרע יפול ממנו ממילא.

יש שהאדם חושב כך: "העולם פשט את רגלו... ה' ירחם, איזה אנשים רעים... אבל אלול עכשיו ואיני מדבר לשון הרע. אם לא היה עכשיו אלול... כמה שיש לי לספר... כמה שיש לי לשפוך עליהם... אבל אלול עכשיו ומה אעשה..."

אדם כזה לאן יגיע? הלא בוודאי זה יתפרץ לו, או באמצע חודש אלול, או בעשרת ימי תשובה, או בחודש חשוון, ואז יפצה את עצמו בריבית על כל מה שהתאפק בתחילה שלא לדבר סרה על ישראל.

חזרה בתשובה על ידי ראית הטוב

הלא בכל דבר הוא כך, ולמשל בתאוות רעות. כשהאדם מחפש איזו תאוה, הלא זה בא לו מפני שהוא מרגיש שחסר לו, הוא לא מסופק, הוא לא מרגיש תענוג משום דבר, כי לכן הוא אומר לעצמו: "כמה אני יכול

לסבול? הרי אני צריך קצת תענוג", ואז הוא הולך ונוטל תענוג מדבר אסור. כך הוא תמיד. **ככל שהאדם שבור יותר, כך הוא מנסה להרגיע את עצמו בדברים אסורים,** וצרתו היא שהדברים האלה רק שוברים אותו יותר, אלא שאינו שם לב לכך.

אכן **כשהאדם מתבונן ורואה כמה הקב"ה מטיב עמו, אינו מרגיש בנוח לצער את השכינה.** זוהי תשובה. **תשובה פירושה להתקרב אל ה'.** האדם חושב על הקב"ה ואומר: "הקב"ה הרי כל-כך מטיב לי, איפה אני? הוא כל-כך אוהב אותי, הוא לא מפסיק להשפיע עלי טובה, היתכן שבגלל שני דברים אלה שאיני מבין יהיה לי טינה בלבי עליו? הרי אין לזה פשט!". וכך הוא מתפייס עם הקב"ה ומבקש את סליחתו על שהתרגז עליו. ומה קורה אז? **הוא מתחיל ללמוד ולהתפלל ולהתנהג כשורה.**

הצדיקים אמרו לנו כך: הסתכל במה שכתוב בפרקי דרבי אליעזר בענין חודש אלול, הסתכל במה שכתוב בחידושי הר"ם על אלול, הסתכל במה שכתוב בדברי המקובלים שבחודש זה פתוחים י"ג מידות של רחמים כי הקב"ה מגלה אז את אהבתו לבניו, הסתכל במה שכתוב בשיר השירים אני לדודי ודודי לי, **ותחיל להבין שזוהי הדרך להתקרב אל ה'.**

וכך בני אדם באמת יוצאים משלל בעיותיהם. אם האדם אינו עושה כלום לשנות את מהלכי מחשבתו, אלא אומר כך: "אנה אני בא? מגיע יום הדין ומי יודע אם אצא זכאי! אנסה אם כן לתקן את מעשי". מאחר שאינו עושה זאת מתוך קרבת אלוקים אלא מתוך פחד שבשנה הבאה לא יהיה לו מספיק כסף, אינו יכול לזכות לאותו שפע וחסר לו סייעתא דשמיא. **המהלך הבריא של התשובה הוא שהאדם מתבונן כמה הקב"ה מטיב לו, וזה גורם לו לחזור בתשובה, וזהו המהלך שעובד, כי האדם מתקרב, ובגלל הקרבה, אינו רוצה לעבור עבירה.**

חלק ג'

יש לי דוד בשמים!

יעסוק בהתבוננות זו, הן קודם שהוא נעמד להתפלל והן בשעת אמירת פסוקי דזמרה. ואח"כ יש עוד זמנים רבים. כשהוא אומר, למשל, תהלים, הלא יש שם מזמורים בלי סוף שכאשר יבין את פירוש המילות, נראה שהם מדברים על זה. יאמר אם כן תהלים באופן של אמירת שירות ותשבחות. וגם כשילך ברחוב ויראה יהודים אחרים, יתעלם מהדברים הבלתי ראויים, ויזכור שעכשיו הוא צריך לדבר עם הרבוננו של עולם רק בענין שבח בניו. עכשיו הקב"ה רוצה לשמוע רק כמה בניו טובים וצדיקים. אכן הצדיקים ידעו את הסוד. עכשיו הקב"ה רוצה לשמוע כמה בני ישראל טובים ונפלאים. זה מה שהוא רוצה לשמוע בחודש אלול. הוא רוצה שישירו לו ויאמרו לו כמה בניו טובים.

היה יהודי בירושלים של מעלה שהיה אומר: "יש לי דוד בשמים, אני לדודי ודודי לי". התכוון לומר: האב יכול לצעוק לפעמים על הבן. הדוד אינו צועק אף פעם. הוא תמיד מראה פנים חביבות, יהיה מה שיהיה. עבודה גדולה היא, וכאמור, **כשהאדם מתקרב אל ה', הוא נעשה כבן בית ואז הוא יכול להתפלל והקב"ה מאזין לתפילותיו,** ואז הוא יכול גם לבקש על מצבו הרוחני. אנשים דואגים מה יהיה עם העבירות וההרגלים הרעים שלהם. ובכן, **תתפלל שתהיה לך ישועה, והתפילה תועיל לך הרבה יותר מההשתדלות שאתה עושה כשאתה רחוק מה'!**

בולמים את פיהם בעת מריבה. האומה הישראלית חיה ותוססת. היא מלאה בתורה ותפילה, במידות טובות, בויתור. בלי שיעור. דבר על זה, התבונן בזה. כל השאר אינו נוגע עכשיו.

כשהאדם עושה את החלק הראשון והשני, הוא מספר בשבחו של מקום ובשבחו של ישראל, ההבנה צריכה לחלחל בלבו - "ואני שייך לאותה אומה... שיר השירים מדבר עלי... איש מרומם הנני..." **כשהאדם מבין כמה מרומם הוא וקרוב אל ה', הוא מתפלל אחרת, וכל לומד אחרת, ההשתוקקות שלו למצוה היא אחרת, וכל עניני הרע אינם מוצאים אצלו מקום כלל וכלל.** עניני הרע מוצאים מקום באדם רק כשהוא שוכח את גדלותו וסבור שאני לדודי ודודי לי הוא נוטריקון בעלמא.

כשהאדם משקיע בחודש אלול להודות לה' על הטובות ועל היותו יהודי ועל זה שהוא יכול להיות חלק מאומה כזו של יהודים רמים ונישאים כאלה, הוא עצמו מתרומם. אכן כן, יהודים עוסקים בתשובה בלבי לתאר. יהודים מכל הגוונים עוסקים בתשובה ועובדים על עצמם. אתה נמנה על אומה זו. לעולם יסדר אדם שבחו של מקום. אנו עומדים עכשיו בתחילת חודש אלול וזהו הזמן.

למעשה!

אכן אחד מהזמנים לעסוק בזה הוא בשעת התפילה.

חכימא דיהודאי

עובדות והנהגות עם מסר למעשה בדרכו
ועפ"י משנתו של כ"ק אדמו"ר מסטריקוב זיע"א

(נסתלק לפני מדינת ישראל ביום ט"ז אלול התשס"א)

גאון עצום היה הצדיק הרה"ק רבי אברהם אביגדור מסטריקוב זיע"א, וכגודל גאונותו כך גודל ענוותנותו, אשר כפי הידוע לא היה יכול לסבול כלל גינוני כבוד. קודם המלחמה, נפש עם זקנו הרה"ק רבי אלימלך מנחם מענדל מסטריקוב זיע"א באחת מעיירת הנופש, שם פגש את הגרי"ז מבריסק זיע"א ודיבר אתו בלימוד. כשהגרי"ז חזר משם לעירו, אמר למקורביו: "חוזר אני עם חידוש מפולק; ראינו נער צעיר מופלא בתלמודו..."

נביא בזה מעשיות אחדים ממנו וממשנתו, מקצת ממה שמענו אזנינו מפי יהודי יקר שהיה מקורב אצל צדיק זה ביותר, ונציג אותם בע"ה לפנינו.

מעשה

מחמת ענוותנותו הגדולה לא רצה להנהיג עדה ואף לא לקרוא קוויטלאך (רק בערב יום הכיפורים היה קורא קוויטלאך). אומר היה כן: הרוצה להנהיג עדה בישראל, מוטל עליו לעשות 'שימוש' אצל אביו ולהתבונן בהליכותיו, אך אני לא עשיתי זאת מפני שהיה לי אח גדול הרה"צ ר' טוביה יוסף ה"ד שנרצח בשנות הזעם. לא למדתי איך להנהיג עדה בישראל ואינו מסוגל לזה.

ראיתי כתוב שסיפר שבשנתו הראשונה לאחר נישואיו פנו אליו אנשים בבקשת עצה. הלך אז אל הרה"ק **הבית ישראל** מגור זיע"א לשאול אותו כדת מה לעשות מאחר שאין יודע מה לענות לפונים אליו. אמר לו ה'בית ישראל': "המחשבה הראשונה שעולה לך במוחך, זוהי התשובה הנכונה".

הבנה למעשה

אמר על כך הרבי: "בתחילה חשבתי שהרבי מגור הקל עלי את המלאכה, ולבסוף גיליתי שהכביד עלי המלאכה, כי קשה היה לי עד מאוד לחשב מהי המחשבה הראשונה..."

מעשה

סיפר אותו יהודי ממקורבי הצדיק שפעם אמר לו: "אנשים פונים אלי בשאלות משאלות שונות, איך אדע להשיב להם? וכי יודע אני ליתן תשובות לבני אדם?"

הבנה למעשה

אכן התבוננתי וראיתי שרוב שאלות הן שאלות של כבוד (כבוד מעייה'ס), נו - על כבוד אני מבין גדול..."

הולך היה הרבי עם מלבושים פשוטים. המלבוש היחיד שהיה מיוחד אצלו היה כובע רבני, אך כשהיה מגיע להשתתף בשמחה, היה מורידו מיד מראשו כדי שלא להתבלט.

מעשה

היה לו מקל של זהב שמישהו נתן לו במתנה, אך הוא היה משאירו תמיד בביתו ונותן לו להעלות אבק. פעם אחת בלבד, כשהוזמן לשמחת צדיקים, הוציא את המקל והלך עמו. כשנשאל על השינוי על ידי משמשו, הסביר כך:

הבנה למעשה

"קהילה זו, בעלת השמחה, עברה כעת טלטלה גדולה בגלל איזו פרשייה כאובה, והרבנים המשתתפים כעת בשמחתה, תפקידם ליתן לה חיזוק ואומץ, ובכן אם אבוא כאדם פשוט, מה אויעל לה בהופעתך..."

מעשה

פעם אמר: רש"י מפרש על הפסוק "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל"

"אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין, וכל שכן שאומר לך על ימין ימין ועל שמאל שמאל". ולכאורה תמוה, מה צריך לאיסור "לא תסור" כשאומר לך על ימין ימין ועל שמאל שמאל, הלא פשוט הוא ואינו צריך להיאמר שצריך ללכת בדרכי הברורה והישירה.

הבנה למעשה

אכן רש"י בא להודיע לנו שרבי 'נורמלי' הוא גם רבי. לפעמים אנשים אוהבים רק את המנהיג שיוצא כביכול מהדרך המקובלת ואומר מדי פעם על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין. הודיע לנו רש"י שיש לאהוב גם את המנהיג שאומר על ימין שהוא ימין ועל שמאל שהוא שמאל, והבן.

מעשה

סיפר לי מקורבו של הצדיק מה ששמעו מיהודי אחד בעל המעשה: פעם התלווה אל הצדיק בביקורו אצל חולה אחד בבית החולים הדסה שבירושלים. בדרך הליכתם בפרוודורי בית החולים, חלפו ליד חדרו הניתוח. נכנס הצדיק לחדר המתנת המשפחות (החדר שבו שוהים בני המשפחה בשעת הניתוח), נעמד ליד הקיר והתפלל כשעה חדה. מלווהו הבין שהוא מתפלל כעת על החולים השוכבים על שולחן הניתוחים.

הבנה למעשה

אך הצדיק נימוק אחר היה לו, וכה הסביר לו לאחר מכן: "במקום זה מתפללים אנשים לשלום יקיריהם מעומק לבם כפי שאין מתפללים בשום מקום אחר, ואם כן בוודאי רשום כאן רושם עז דקדושה, והרי זה מקום קדוש שהתפילות מתקבלות בו!"

מעשה

פעם פסע ברחוב והנה ראה יהודי אחד מוביל את אביו הישיש בכסא גלגלים כשמצחו נוטף אגלי זיעה מרוב מאמץ, ניגש אליו ואמר: "המלאכים טובלים בנהר די-נור, החסידים טובלים במי מקוה, ואתה - - -"

הבנה למעשה

טובל כעת בזיעת מצות כיבוד אב. האמן לי שטבילתך נושאת חן בעיני יותר מן הטבילות של הראשונים!"

חיזוק נפלא לחרדש אלול

לסיום נביא דבר חיזוק נפלא מהרבי: בפרשת כי תצא אנו לומדים שכן סורר ומורה נידון על שם סופו, וכדאיתא במסכת סנהדרין (ע"ב א): "תניא, רבי יוסי הגלילי אומר: וכי מפני שאכל זה תרטימו בשר ושתה חצי לוג יין האיטלקי אמרה תורה יצא לבית דין ליסקל? אלא, הגיעה תורה לסוף דעתו של בן סורר ומורה, שסוף מגמר נכסי אביו ומבקש לימודו ואינו מוצא, ויוצא לפרשת דרכים ומלסטם את הבריות. אמרה תורה: ימות זכאי ואל ימות חייב."

נשאלת השאלה: מאי שנא מישמעאל שלא דנוהו על שם סופו אלא כך אמר עליו הקב"ה: "באשר הוא שם", וכפירוש רש"י שם: לפי מעשים שהוא עושה עכשיו הוא נדון ולא לפי מה שהוא עתיד לעשות.

תירץ על כך המזרחי: אצל ישמעאל לא היו ניכרים עדיין ניצני רשעותו, לכן לא היה נידון אלא לפי מה שהוא עכשיו. מה שאין כן אצל בן סורר ומורה שכבר עכשיו ניכרים אצלו ניצני רשעותו, לפיכך נידון הוא על שם סופו.

הבנה למעשה

הוסיף הרבי: אם במידה רעה הוא כך, כל שכן במידה טובה, והרי מידה טובה מרובה, ולכן אנו קוראים פרשה זו בחודש אלול, כדי לעורר את לבבנו לשוב אל ה', ולהודיענו שאם רק נתחיל לתקן את מעשינו, הגם שלא נגיע אל סוף תיקונם עכשיו, ידונו אותנו על שם סופנו ונזכה לשנה טובה ומתוקה, אכ"י!"

יעמדו על הברכה על אשר נדב לבם להרים תרומת קודש למען הפצת הגליון

ידידנו הר"ר **שמואל ברגמן** שליט"א

לרגל שמחת אירוסיו בנו החתן הבחור המופלג ה"ה משה ה"ו

עב"ג בת ידידנו הר"ר **בנימין ברנשטיין** שליט"א

יה"ד ויזכו לבנות בית נאמן לה' ולתורתו מתוך אמונה ובטחון ולראות רוב נחת וקדושה מתוך הרחבה והרווחה!

ידידנו הר"ר **יוחנן ברמ"ב בוקשפן** שליט"א

לרגל שמחת אירוסיו בנו החתן הבחור המופלג ה"ה נחמיה ה"ו

עב"ג בת ידידנו הר"ר **יצחק בר"ג גוטליב** שליט"א

יה"ד ויזכו לבנות בית נאמן לה' ולתורתו מתוך אמונה ובטחון ולראות רוב נחת וקדושה מתוך הרחבה והרווחה!

לע"נ הרה"ח רודף צדקה וחסד רבי **משה מנחם מענדל פיינער** ז"ל

בן הרה"ח רבי **שמריהו ז"ל**

מחשובי חסידי בעלזא - חב"ד נלב"ע י"ט אלול תשע"ב תגצ"ב.

הונצח ע"י המשפחה

אני לדודי ודודי לי!

בעיצומם של ימי חודש הסליחות והרחמים קבלו הבנה עמוקה ובהירה

בענין תפקידנו בעת הזאת להועיל לנו כל הימים לחיותנו כיום הזה!
טלפון ישיר שע"י קול הלשון: 073.295.1337

לחצו בכניסתכם למערכת #, ואח"כ: מס' תיקייה 'אלול' 11169, ובחרו שיעור רצוי.

קול הבינני א"ח - 072.257.7726 ארה"ב - 718.686.8300
בריטניה - 0204.586.2115 ברגיה - 03.300.0223

לקבלת הגליון בקביעות
060269@gmail.com

לתרומות והצעות שיעור וכן לקבלת השיעור דבר יום ביומו, ניתן לפנות
info@machonhavincini.com